

TARTALOM

1. Az óvoda jellemző adatai.....	2
2. Az óvoda személyi feltételei.....	2
3. Az óvoda tárgyi feltételei	3
4. Jövőképünk.....	3
5. Gyermekképünk	3
6. Óvodaképünk	3
7. Óvodánk nevelési célja	3
8. Óvodánk nevelésének alapvető keretei	4
9. Megvalósítás eszközrendszere	6
10. Heti rend javaslat az óvodai programhoz.....	7
11.Napirend javaslat az óvodai programhoz.....	8
12.A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	8
13.A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE	9
14.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	9
15.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	10
16.A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK	12
17.DIFFERENCIÁLÁS, INKLUZIÓ, INTEGRÁCIÓ,	19
18.A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja	20
19.A migrációs populáció integrációja	21
20.AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A DAJKA EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	21
21.A PROGRAM TERVEZÉSE.....	21
22.A környezeti nevelés elvei	22
23.Az egészségnevelés elvei	24
24.A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE	25
25.FELHASZNÁLT IRODALOM	26
26.A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	26
27.A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE	27
28.ÉRVÉNYESSEGI RENDELKEZÉSEK.....	29
29.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	30

1. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda neve:	Katica Óvoda
Az óvoda székhelye:	1038. Budapest, Vasút sor 19.
Az óvoda fenntartója:	Hétpettyes Katica Óvodai Alapítvány
Az óvoda OM azonosítója:	034294
A fenntartó címe:	1038 Budapest, Márton u. 48.

2. AZ ÓVODA SZEMÉLYI FELTÉTELEI

- Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.
- Óvodapedagógusaink nyitottak az önművelésre, a továbbképzésekre, és az így megszerzett ismereteket hatékonyan építik be a mindennapi nevelőmunkába.
- Munkatársaink személyiségvonásainak legfontosabb jellemzői: elfogadás, hitelesség, tapintat és az empátia továbbá:
 - ✓ segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd
 - ✓ vidám, felszabadult játéklétkör létrehozásának képessége
 - ✓ differenciált nevelés iránti elkötelezettség
 - ✓ gyermek- és családcentrikusság
 - ✓ környezettudatos szemlélet
- A pedagógiai munkájukhoz szükséges az óvodapedagógusonként 1-1, óvodai csoportonként 2 óra átfedési idő, különösen a mikro-csoportos és párhuzamos tevékenységek megszervezéséhez, valamint a séták, kirándulások a környező világ megismeréséhez.
- A pedagógiai munkában a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megteremtéséhez bevonjuk a pedagógiai munkát közvetlenül segítő dajkákat is.

Programunk sikeres végrehajtásához az alábbi személyi feltételek szükségesek

BEOSZTÁS	LÉTSZÁM
Intézményvezető	1 fő
Óvodapedagógus	óvodapedagógusonként 1-1, óvodai csoportonként 2 óra átfedési idővel
Dajka	1 fő
pedagógiai asszisztens	1 fő

3. AZ ÓVODA TÁRGYI FELTÉTELEI

Az óvoda épületének környezete, jellemzői:

- Óvodánk a csillaghegyi lakóövezetben, jól megközelíthető, esztétikus környezetben helyezkedik el.
- Az óvodának 300 m² játszó udvara van, a szabványoknak megfelelő játékokkal, homokozóval, mászókákkal, megfelelő arányú napos és árnyékos résszel.
- Az épület 140 m², teljesen felújított.
- Óvodai csoportszobák száma: 3

4. JÖVŐKÉPÜNK

Célunk, hogy óvodánk, a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó béke szigete legyen, ahol a gyermekek örömmel, boldogan, önfeledt játékkal töltik a napjaikat, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával.

5. GYERMEKKÉPÜNK

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvónőket, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás- és viselkedéskultúrájuk korunknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik és védik a természetet.

6. ÓVODAKÉPÜNK

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos környezetével, szeretetteljes, elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban a szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.

7. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJA

- Nevelőmunkánk célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése.
- Családias, derűs légkör megteremtése.
- Személyiségük alakulása érdekében szoros együttműködés a családdal.
- Nevelőmunkánk átfogja a gyermekek személyiségének egészét, érzelmi-, értelmi-, testi- és szociális fejlődését.
- A gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása.
- A mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása. Ennek feladata: A mozgás célzott fejlesztése a motoros képességek és a mozgáskészség kibontakoztatása. A gyermeknek a

mozgásos tapasztalatai során fejleszteni a környezetével való kapcsolatrendszerét, saját testéről szerzett információit, én-tudata alakítását.

- A nevelési célok és feladatok az egész óvodára nézve azonosak. A csoportok arculatát a gyermekek és az óvodapedagógusok személyisége alakítja sajátossá.

8. ÓVODÁNK NEVELÉSÉNEK ALAPVETŐ KERETEI

Fő feladatcsoportok:

- Egészséges életmódra nevelés, egészség megóvása
- Szocializáció az érzelmi biztonság segítségével
- Értelmi nevelés, anyanyelv ápolása az óvoda mindennapjaiban

Ezek a nevelési feladatcsoportok szorosan összefonódnak, élesen nem különülnek el.

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS, EGÉSZSÉG MEGÓVÁSA

- Az óvodai közösségen belül kell e feladatokat megvalósítani. Legfontosabb feladatunk a gyermeki szükségletek kielégítése, a testi-lelki szükségletek harmonikus összehangolása. A heti, napi életritmus kialakítása.
- Napi- és heti rendünket rugalmasan kezeljük, melyben az étkezések, a csendes pihenő, a mozgás, a játék- és sporttevékenységek valósulnak meg.

Kulturált étkezés szokásaira nevelés

- A gyermekek naponta háromszor étkeznek, reggelit, ebédet és uzsonnát kapnak. Az étkezéskor kiemelt figyelmet fordítunk a helyes testtartásra, esztétikus terítésre szoktatjuk őket, melyet a naposok végeznek. Minden nap másik napost választunk. Megfelelő terítéket biztosítunk, tányérokat, kanalat, villát, bögrét, szalvétát, 5-6 éves kortól (a gyermekek fejlettségének megfelelően) kést használnak a gyerekek.

Egészséges, korszerű táplálkozás

- A megszokott ízek mellett az új ízek elfogadására szoktatjuk a gyermekeket. Óvodánkba felvesszünk különböző anyagcserezavarban, allergiában szenvedő gyermekeket. Nekik a szülő biztosítja a megfelelő egyedi étrendet.
- Folyadékigényüket mindenkor kielégítjük, figyelembe véve a sok sporttevékenységet. Vitaminszükségletük (egészséges táplálkozási szokás) kielégítéséhez naponta gyümölcsöt fogyasztanak.

Délutáni pihenés

- A délutáni pihenés teljes idejét igénybevevő gyermekeknek biztosítjuk a nyugodt, csendes légkört. Figyelembe vesszük egyéni alvásigényüket, aki hamarabb ébred társainál, csatlakozhat a játéktevékenységet végző társaihoz.

Testedzés

- Minden nap biztosítjuk a nap-, légfürdő, mozgás lehetőségét. A napi tevékenységek során, ha az időjárás engedi, minden tevékenységet a szabadban végzünk. Októbertől májusig hetente egy-egy alkalommal úszni, korcsolyázni, lovagolni visszük a gyermekeket.

A gyermekek testi fejlődésének mérése

- A nevelési év elején és végén elvégezzük a testsúly és magasság mérést.

Higiéniiai szokások, szabályok kialakítása az intimitás tiszteletben tartásával

Tisztálkodás:

- Egészségük megóvása érdekében a szappanos kézmosás, törölközés, fésülködés, fogmosás rendszeres végzésére szoktatjuk a gyermekeket. Minden étkezés előtt, kezeket szennyező kézi munka, udvari játék után mosnak kezet a gyermekek, kezdetben segítséggel, majd önállóan.
- Jellel ellátott törölközőkbe törlik a kezüket, mely könnyen elérhető helyen van számukra.
- A fésülködést életkornak megfelelően, először segítséggel, majd önállóan, jellel ellátott fésűvel végzik.
- A fogmosás ebéd után végzendő tevékenység. Minden gyermeknek saját fogmosó készlete van (pohár, fogkefe, fogkrém), melyet segítséggel, majd önállóan használnak.

WC használat

- A mosdóhelyiségben a gyermekek létszámának megfelelő számú WC található. Biztosítjuk az intimitást, választás alapján először a kislányok, majd a kisfiúk használják a WC-t.
- Külön figyelmet fordítunk a WC papír-használatra, különösen a kislányoknál. A papír könnyen elérhető helyen van, amelyik gyermek már önállóan használja az önállóan hozzáfér.
- A WC higiéniai szabályait úgy alakítottuk ki, hogy a WC használat után a WC fedőt csukják le, majd használják az leöblítőt. Ezt a feladatot először segítséggel, majd később önállóan végzik a gyermekek.

SZOCIALIZÁCIÓ AZ ÉRZELMI BIZTONSÁG SEGÍTSÉGÉVEL

Beszoktatás, elfogadás időszaka:

- A szülőtől való elszakadás minden életkorban a gyermek számára nehéz feladat. A fokozatos elszakadást úgy biztosítjuk, hogy a szülő vagy szülők az elfogadás kezdeti szakaszában részt vehetnek a gyermekükkel együtt az óvodai életben. Ez az időszak gyermekenként változó. Ez a folyamat akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében megfigyelhetők az idegen személy és a környezet elfogadásának jelei. A gyermek óvodában eltöltött idejét úgy szervezzük, hogy mindvégig érezze az érzelmi biztonságot, az óvodapedagógus és a dajka elfogadó gondoskodását, szeretetét.
- Az óvodai jele végig kíséri őt az óvodáskor végéig.
- A gyermekek az óvodában végzett tevékenységei lehetőséget biztosít a másság elfogadására (ebben nagy szerepe van a vegyes korcsoportnak), fejleszti a gyermekek pozitív emberi magatartását, társaival való viszonyát, versenyszellemet, kudarctűrést, figyelmet, türelmet, kitartást, egymás iránti figyelmességet, segítőkészséget.

- Az óvodai élet során a gyermek megtanul: alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteit késleltetni, önmagát megvalósítani nem sértve a másik gyermek szabadságát.

Óvodai csoportjaink szervezése

- Óvodai csoportjaink vegyes csoportok

ÉRTELMI NEVELÉS, ANYANYELV ÁPOLÁSA

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a kultúraátadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap- kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermekek számára a közösségben.

9. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZRENDSZERE

A nevelési feladatok megvalósításához szükséges a megfelelő környezet, tervező munka és a különböző tevékenységek

KÖRNYEZET

TÁRGYI KÖRNYEZET

Épületbelső

- Az óvoda berendezései a gyermekek biztonságát, egészségük óvását, mozgásterük biztosítását szolgálják.
- A bútorok természetes anyagból készültek (asztalok, székek, játékpolicok, szekrények, padok, tornaeszközök).
- A csoportszobákban játékkuckókat alakítottunk ki. (mesesarok, babakonyha, autósarok), a bútorok könnyen mozgathatók, így a térigényesebb tevékenységekhez könnyen alakíthatók (pl. mindennapi testnevelés).
- Külön előtér és öltöző áll a gyermekek és a szülők rendelkezésére. Minden gyermeknek jellel ellátott polca van, melyek felnőtt magasságban helyezkednek el.
- Az óvodai dolgozók részére külön mellékhelyiség van WC-vel, zuhanyzóval. Minden csoportszobában az óvodapedagógusoknak külön szekrénye van, mely a gyermekek számára nem használható.

Udvar

- Az óvodaudvar a gyermekek szabadban végzett tevékenységét szolgálja.
- Az udvaron megfelelő arányúak a napos és árnyékos részek. Testnevelés foglalkozáshoz biztosított az egyenletes füves terület.
- A nyári időszakban az udvaron lévő medencében napi rendszerességgel úszásoktatást tartunk.
- Az udvart fából és műanyagból készült játékok gazdagítják: hinta, homokozó, csúszda. Kismotorok, kerékpárok, homokozó játékok, labdák, egyéb ügyességi játékok (ugrókötél, habtenisz, karika, teke stb.) állnak a gyermekek rendelkezésére.
- Nyári időszakban biztosítjuk az egész napos kinttartózkodást.

SZEMÉLYI KÖRNYEZET

- Az eszközök, tárgyak biztosításán túl fontos még az emberi kapcsolatok, az óvodapedagógus és az óvoda többi dolgozója.
- Nevelőmunkánk eredményességét befolyásolja a dolgozók szakmai felkészültsége, kapcsolatkézsége, nyitottsága, empátiás érzékenysége, kooperációs készsége.
- Nevelőmunkánkat külső szakemberek is segítik. Az óvodaorvos minden második héten vizsgálja meg a gyermekeket, ellenőrzi növekedésüket, testtartásukat stb.

ÓVODÁN KÍVÜLI KÖRNYEZET

- Család: Az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki. Ebből következik, hogy a családok számára teljes legyen az óvoda nyitottsága. A gyermekek napi tevékenységéről minden szülő minden nap információt kap. Fontosnak tartjuk a családdal való együttműködés e formáját. A problémák megoldása, megbeszélése személyre szabott. Ez a fajta kapcsolattartás, a közvetlen, őszinte beszélgetés fontos a gyermekek fejlődése szempontjából.
- A kulturális programok alkalmával (színház, kirándulás, múzeumlátogatás), is bevonjuk a szülőket.
- Faliújságon folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket különféle programjainkról.
- Iskola: Nevelésünk eredményességének érdekében óvoda pedagógusainak ismernie kell az iskolák tartalmi szabályozását, az iskola pedagógusainak pedig az óvodai nevelés célját, feladatát.
- Az iskolába készülő gyermekek lehetőséget kapnak iskolalátogatásra, ahová szüleik is elkísérhetik őket. Így a szülő képet kap az iskola arculatáról, oktatási módszeréről stb.
- Az óvodapedagógusaink segítik a szülő munkáját, tanácsot adnak a gyermekek képességei, teljesítménye, fejlettsége alapján.

10. HETI REND JAVASLAT AZ ÓVODAI PROGRAMHOZ

A hét 5 napjából: 4 nap játékba integrált tevékenységek komplex módszerrel
 1 nap „kiemelt mozgásos” nap

11.NAPIREND JAVASLAT AZ ÓVODAI PROGRAMHOZ

Nyitástól – ebédig	Szabad játék Folyamatos reggeli (Előtte és utána testápolási teendők) Játékba integrált tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek - beszélgetés - vers, mese, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában/ szabadban Mindennapos szervezett mozgásos játék- benne láb- és testtartást javító torna
Ebéd (kb. 12-kor)	Testápolási teendők Ebéd Testápolási teendők
Ebédttől – Uzsonnáig (kb.12:30-15:15)	Mese Pihenés, folyamatos felkészülés
Uzsonna (kb.15:15-től)	Testápolási teendők Uzsonna Testápolási teendők
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (kb.15:30-tól)	Szabad játék Mozgásos játékok a csoportszobában és a szabadban Választható párhuzamos tehetséggondozó gazdagító tevékenységek

Cselekvő, felfedező kezdeményezett, komplex játékos tevékenységek (Játékba integrált tanulás)

- A tevékenységeket nem választjuk szét foglalkozási ágakra, hanem valljuk, hogy „minden – mindennel” összefügg.
- Az egyes művészeti területek szorosan összekapcsolódnak, témájukat az évszakok és az ünnepek határozzák meg.
- A szervezett tanulás munkaformái: frontális, mikro-csoportos, egyéni
- A nap folyamán 7-8 óra szabad játék biztosítása mellett: 3-4 éves napi szervezett tanulási időkerete:30 perc, 4-5 éves napi szervezett tanulási időkerete:40 perc, 5-6-7 éves napi szervezett tanulási időkerete:60 perc

12.A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Óvodánk óvodapedagógusai közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének felmérésében, megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során, amennyiben a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk, együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal.

- A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről.

13.A GYERMEKBALESETEK MEGELŐZÉSE

- Az év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat, a tilos és elvárható magatartási formákat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.
- Az óvoda házirendjében meghatározzuk a felnőttek számára azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekek óvodában tartózkodása során szem előtt kell tartaniuk.
- Az óvoda SZMSZ-ben meghatározzuk azokat a feladatokat, amelyeket a vezetőnek, az óvodapedagógusoknak illetve az alkalmazottaknak a gyermekbalesetek megelőzésében illetve baleset esetén el kell végezniük.

14.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

ÓVODA — CSALÁD

Az óvoda, a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek harmonikus személyiségfejlődését. Alapelvünk, hogy a szülőkkel korrekt partneri együttműködést valósítsunk meg. Óvodánkban a szülők jogainak érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, szülői szervezetet (közösséget) hoznak létre. A szülői munkaközösség az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az óvodavezető és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők 3 főt választanak maguk közül, akik egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

A KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI:

- Napi kapcsolattartás a szülőkkel: A gyermekekkel történt napi lényeges eseményekről minden nap lehetőségük van a szülőknek a tájékozódásra, melynek formáját a házirend szabályozza.
- Szülői értekezletek, fórumok: A nevelési év folyamán több alkalommal van lehetőség arra, hogy a szülők az őket érintő pedagógiai kérdésekről tájékozódjanak. (Pedagógiai, pszichológiai, mentálhigiénés kérdések stb.)
- Fogadó óra: A szülők igényeik figyelembe vételével szervezzük. Az év folyamán, előzetes időpont-egyeztetéssel a szülők rendelkezésére állnak az óvodapedagógusok és az óvodavezető.

ÓVODA — BÖLCSŐDE

- Látogatások, tapasztalatcserék.
- Az óvodai beiratások előtt az intézmény vezetője tájékoztatót tart a bölcsődékben az óvodában folyó nevelési programról a nevelési folyamat biztosítása érdekében.

ÓVODA — ISKOLA

- Nevelési programunk fontos eleme az iskolákkal való szoros és élő kapcsolattartás, mellyel az iskolába menő gyermekek zökkenő-mentes beilleszkedését kívánjuk elősegíteni.
- Az iskolások vendégszereplésének lehetővé tétele az óvodai ünnepeken, ünnepélyeken.
- (pl. Karácsony, Mikulás, Gyermek-nap stb.)
- Részvétel az iskolai bemutató órákon, tapasztalatcsere az iskolai programokról, tanítási módszerekről az óvodásgyermekek és óvodapedagógusok együttes részvételével.
- Az éves munkaterv elkészítésénél tájékoztatjuk egymást programjainkról, időpontokat egyeztetünk.
- Különösen fontosnak tartjuk a kapcsolattartást a környező iskolákkal.

ÓVODÁNK KAPCSOLATAI MÁS ÓVODÁKKAL

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait.

ÓVODA — KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

Budapest város és környéke közművelődési intézményeinek kínálatából óvodánk úgy válogat, hogy az egyes programokat, lehetőségeket, a mindennapi nevelőmunkába beépítve, pedagógiai programunkat szolgálva használjuk fel.

1. Budapesti Állatkert ,Vadaspark (környezeti nevelés)
2. Normafa (környezeti nevelés)
3. Színházak (anyanyelvi nevelés)
4. Múzeumok (vers-mese, vizuális nevelés, anyanyelvi nevelés, környezeti nevelés)
5. Könyvtárak (anyanyelvi nevelés)
6. Fűvészkert (környezeti nevelés)

ÓVODÁNK KAPCSOLATOT TART AZ ALÁBB FELSOROLT INTÉZMÉNYEKKEL

- Nevelési Tanácsadó
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság
- Szakmai szolgáltatók
- Gyermekjóléti Szolgálat

ÓVODÁNK EGYÉB KAPCSOLATAI

- Egészségügyi szervek: védőnő, gyermekorvos, gyermekfogászat, ÁNTSZ
- Gyermekvédelmi intézmények: A gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat óvodapedagógusaink a gyermekvédelmi felelős irányításával végzik. A konkrét feladatokat az éves gyermekvédelmi munkaterv tartalmazza.

15.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

A PROGRAM TARTALMÁT MEGHATÁROZÓ ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

JELES NAPOK, ÜNNEPEK

1. Október 23. nemzeti ünnep
2. Advent ünnepi készülődés
3. Mikulás december 6.
4. Karácsony december 24, 25, 26.
5. Farsang vízkeresztől hamvazószerdáig
6. Március 15. nemzeti ünnep
7. Víz világnapja március 22.
8. Föld napja április 22.
9. Húsvét- az első tavaszi napéjegenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap
10. Madarak és Fák napja május 28.
11. Anyák napja május első vasárnapja
12. Gyermeknap május utolsó vasárnapja
13. Ballagó gyermekek búcsúztatása

1. Környezetvédelmi játszóház
2. Egészségmegőrző játszóház
3. Programunk része, hogy megünnepeljük az óvodánkba járó gyermekek név, illetve születésnapját.

A PROGRAMOK TARTALMA ÉVSZAKONKÉNT

Ősz

- Elfogadás időszaka, elfogadjuk egymást és az új környezetet.
- A környező világ megismerése ősszel. (pl. állatok, emberek, környezetvédelem)
- Madáretetők készítése.
- Őszi időjárás, öltözködés.
- Őszi termények, termések, vizuális játékok az ősz kincseivel, matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Az ősz jellemző tevékenységei. (pl. Kóstoló az ősz kínálta zöldségekből, gyümölcsökből.)
- Őszi hangulat az óvodában (pl. üvegfestés, levelek gyűjtése, préselése, ősz színei).
- "Szüreti multság". Őszi népszokások.
- Mesék, versek, mondókák, dramatikus játékok az ősziről.
- Őszi dalok, táncok, zenék.
- Mozgásos játékok.
- Természeti jelenségek megfigyelése: eső, köd, napsütés.
- Környezetvédelmi játszóház.
- Egészségmegőrző játszóház

Tél

- Advent. Adventi koszorú, naptár. Téli ünnepek népszokásai.
- Az óvoda téli hangulatának kialakítása, üvegfestés.
- Madáretetők feltöltése, madarak megfigyelése.
- Mikulásvárás, keresés, Mikulás - ünnep.
- Karácsonyi ünnepi előkészületek, karácsonyfa állítása, feldíszítése, ajándékozás.
- Téli időjárás, időjárási naptár, téli öltözködés.
- Az óvodában különböző kísérletek. (pl. víz- jég-hó, levegőszennyezés megfigyelése (fakéregre cellul szalag ragasztása).
- Természeti jelenségek megfigyelése (pl. köd, zúzmara, dér, hóolvadás, sár)
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Téli, ünnepi dalok, zenék, táncok.
- Téli, ünnepi versek, mesék, mondókák, dramatikus játékok. (pl. Betlehemezés).
- Mozgásos játékok, kinn és benn.
- Téli kirándulások, játék a hóban, állatok, növények télen.
- A környező világ megismerése télen, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés
- Farsangi multságok.
- Vizuális játékok az ünnepekhez és a télhez kapcsolva.(pl. A tél színei
- Karácsonyi multság.
- Környezetvédelmi játszóház.
- Egészségmegőrző játszóház

Tavaszi

- Húsvéti népszokások, játékok.
- Éledő állatvilág megfigyelése
- Föld napja
- Dalok, táncok, zenék a tavaszról és a tavaszi ünnepekről.
- Mesék, mondókák, versek, dramatikus játékok a tavaszról és a tavaszi ünnepek.
- A környező világ megismerése tavasszal, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés. (pl. Vadaspark)
- Tavaszi hangulat az óvodában a tavasz színeivel (pl. üvegfestés)
- Az óvoda tavaszi hangulatának kialakítása (pl. hajtatás, virágültetés.)
- Tavaszi öltözködés, időjárás.
- Mit lehet játszani kinn és benn?
- Vizuális játékok a népszokásokhoz és az évszakhoz kapcsolva.
- Anyák napi megemlékezések, évszáró, dalok, versek, mesék dramatizálása.
- Mozgásos játékok kinn és benn.
- Madarak és fák napjának megünneplése. (pl. rajzverseny.)
- Környezetvédelmi játszóház. (Víz világnapja)
- Egészségmegőrző játszóház

Nyár

- Mozgásos játékok a szabadban és benn.
- (Egészséges táplálkozás)
- Időjárás, öltözés nyáron.
- Növények öntözése, gondozása.
- Nyári dalok, versek, mondókák, mesék.
- A nyár jellemző tevékenységei (pl. Kirándulások, napfürdőzés, pancsolás, stb.).
- Környező világ megismerése nyáron. (pl. Állatkert)
- Vizuális játékok nyáron.
- Környezetvédelmi játszóház
- Egészségmegőrző játszóház

16.A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS MEGVALÓSÍTÁSUK

A belülről indított játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettségének elősegítése, továbbá, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, óvodai nevelésünk leghatékonyabb nevelési eszköze.

- A játék a gyermek olyan tevékenységformája, melyet örömszerzés kísér és magáért a tevékenységért folytat.
- Gyermekeink a játékon keresztül ismerkednek a világgal a valósággal, eközben szereznek tapasztalatokat környezetükről.
- A játék személyiségfejlesztő hatását meghatározzák azok az érzelmek, melyek a játékot kiváltják és megjelennek a játéktevékenység folyamatában. A játék öröme növeli a fejlesztő hatásokat, ezáltal válik a játék az érzelmi nevelés színterévé.
- Játékukban megjelenik a felnőttek világának utánzása, eközben tanulják meg a viselkedési formákat, elkezdődik erkölcsi magatartásuk kialakulása.

- A játékban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, a gyermek-gyermek és a gyermek - felnőtt kapcsolatnak, főként a szerepjátékban fejlődnek társas kapcsolataik
- Pedagógiai programunkban a gyermekek szabad, spontán játéka dominál.
- Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítsanak a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz (drámajátékokhoz), konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A napirendben megfelelő szerepet kap a gyermekek szabad játéktevékenysége a csoportszobában és az udvari játékban egyaránt.
- Alkotó kedvű légkört teremtve a játékban fejlődik leginkább a gyermekek kreativitása.
- Óvodapedagógusaink a csoportszobákat úgy rendezik be, hogy legyen állandó és variálható helye az úgynevezett játék „kuckóknak”.
- Környezeti nevelésünk fontos eleme a természetsarok, amelynek gyűjteményét évszakoknak megfelelően változtatjuk. Kiemelt fontosságúnak érezzük a természet kincseivel való játékokat.
- Játék keretében a kisgyermek ismerkednek természeti anyagokkal ill. „természettudományos” megfigyeléseket végeznek (pl.csíráztatás játék). Fontos hangsúlyozni, hogy óvodapedagógusaink tudják, hogy ebben az életkorban nem a természeti jelenségek tudományos magyarázata a fontos, hanem sokkal inkább maga a felfedező, cselekvő tevékenység és a játék.
- A játékeszközök kiválasztásánál óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy sok praktikus, félkész játékot szerezzenek be (pl.textíliák, fonalak, más természetes anyagok), melyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermekek fantáziáját, manuális képességeit és kreativitását.
- Az egyes korosztályoknak eltérő mennyiségű és fajtájú játékeszközt biztosítunk.
- Az udvari játékhoz zömmel a gyermekek nagy mozgásigényét kielégítő természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközöket (pl.fá- játékokra, mászókékre) biztosítunk. Az udvar folyamatos fejlesztése kiemelt feladatunk.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek képesek több napon keresztül zajló játéktevékenységben részt venni.
- Játékukban dominánsan megjelenik a szerepjáték
- Az ismert meséket önálló kezdeményezésük által eldramatizálják, elbábozzák
- Építkezésükre jellemző, hogy bonyolult és fantázia dús
- A szabály játékok alkalmával a szabályok betartására és betartatására törekcsenek.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda szokás szabályrendszerének elemei
- Interakciójuk, gazdag, kulturált és érthető

VERS, MESE, DRAMATIKUS JÁTÉKOK

A tevékenység célja a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása a mágikus csodákkal teli meseélmények által, a versek zeneiségével és rímeivel.

- A gyermekek érzelmi biztonságának és az anyanyelvi nevelésének legfontosabb színtere a többnyire játékos mozdulatokkal kísért mondókák, dúdoló, versek. A ritmus - mozdulat egysége a gyermeknek közvetlen érzelmi- érzéki élményt ad.
- Az óvodapedagógusok a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből választanak. A felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mert csak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.
- A napirendben is kiemelt helye van a mesének. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő hangulatot és nyugodt körülményeket teremtsenek a mindennapi meséléshez.
- A mese megfelel a kisgyermek szemléletmódjának, világképének. Feloldást és megoldást kínál szorongásaira a hallott és eljátszott mese.

- A mesehallgatáskor a gyermek a mesélővel személyes kapcsolatban, biztonságban érzi magát, a játéktevékenységhez hasonlóan elengedhetetlen intim állapotában, eleven belső képvilágot jelenít meg.
- A már jól ismert, megszeretett meséket a gyermekek szerepekre osztják az óvodapedagógusok segítségével és eljátsszák. A mese-dramatizációkhoz szükséges jelmezeket, kellékeket közösen készítik el, felhasználják hozzá a csoportban összegyűjtött régi öltözeteket, kalapokat, kendőket stb. A drámajátékokat először az óvodapedagógusok kezdeményezik, majd a gyermekek ötleteikkel gazdagítják és beépítik mindennapi játékukba.
- A mese-dramatizációkat a nagyobbak eljátsszák a kisebbeknek, szüleiknek közös ünnepek, rendezvények alkalmával. A mindennapi meséléshez kapcsolódnak a drámajátékok, melyek, egyrészt, mint meseindíttatású játékok jelennek meg. (Ez a mesék kreatív feldolgozását, továbbgondolását, előzményük eljátszását stb. jelenti.) Másrészt, a drámajátékokat, mint kreatív képességfejlesztő játékokat alkalmazzuk a tehetség gondozás és a fejlődés elősegítésére. (Fejlesztik a gyermekek értelmi képességeit: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kommunikáció.)
- A mindennapi meséléshez, mondókázáshoz és verseléshez szorosan kapcsolódnak a gyermekek bábjátékai. A hallott meséket és az általuk kitalált történeteket, meséket, elbábozzák társaiknak. A bábjátékhoz közösen készítenek bábokat a felnőttekkel, vagy a kész bábokat használják fel.
- Programunkban lehetőséget teremtünk a gyermekek saját vers- és mesealkotására, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására.

A DRÁMAJÁTÉKOK FEJLESZTŐ HATÁSAI

- Fokozzák a közösségért, a közösségben tevékenykedő gyermek aktivitását.
- Segít a gyermeknek önmaga és a világ jobb megismerésében.
- Serkenti a rugalmas gondolkodást, az alkotó képességet.
- A gyermekek időérzékét, térbeli tájékozódását fejleszti
- Beszédkészségük tisztaságát, kommunikációs képességeinek kifejező voltát segíti elő mindkét nyelven.
- Szókincsüket bővíti.
- Ellensúlyozhatja a tömegkommunikációs eszközök okozta passzivitást, és a lakótelepi környezetből adódó, kevés kommunikációs lehetőséget biztosító létformát.
- Gazdagítja a gyermekek játékkultúráját, kreativitását.

BESZÉLGETÉSEK

- Az anyanyelvi nevelést és kommunikáció-fejlesztését szolgálják a napirendben szereplő beszélgetések, amikor a gyermekek csoportos, szervezett formában megbeszélhetik társaikkal és a felnőttekkel az őket foglalkoztató időszerű kérdéseket, beszámolhatnak a velük történt eseményekről, stb.
- Ezek az alkalmak segítenek a gyermekek toleranciájának kifejlesztésében, az egymásra figyelés a másik meghallgatásának képességének kialakulásában.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek a mindennapi tevékenységeik alkalmával szívesen ismételtetik a mondókákat, verseket, rigmusokat
- Várják, igénylik a mesehallgatást
- Szívesen mesélnek, dramatizálnak, báboznak a kisebbeknek és önmaguk szórakoztatására
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét
- Tudnak meséket, történeteket, (verseket) kitalálni és azt mozgással megjeleníteni

MOZGÁS

A tevékenység célja a gyermekek harmonikus mozgásának, testi képességeinek szabad kibontakoztatása, játékos formában. Célunk továbbá a gyermekek térbeli tájékozódó képességeinek, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

- Programunk mozgásos tevékenységeiben együttesen érvényesül a rugalmasság és a kötöttség.
- Programunk szerves része a vízhez szoktató szervezett mozgásos tevékenység.
- A heti-rendben egy nap kötött formában szervezünk kiemelt mozgásos tevékenységet.
- Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenció és korrekció jelleggel építjük be.
- Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.
- A mindennapi mozgás során, a mozgásos játékok szervezésében az óvoda épületét körülvevő nagy füves udvar kínálta lehetőségeket a gyermekek edzésében maximálisan kihasználjuk.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szívesen mozognak, kitartóak a mozgásos játékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni
- Szeretik a szervezett mozgásos tevékenységeket
- Szeretnek futni
- A gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végzik
- Képesek kreatív mozgásformákat kitalálni
- Képesek labdát pattogtatni, vezetni
- Képesek célba dobni, egykezes felső dobással
- Az ugrásokat talajérkezéskor fékezni tudják

RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

A tevékenység célja, a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése; a gyermekek tér- forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

- Programunkban a vizuális látásmód fejlesztésére, az önkifejezési mód megtalálására naponta nyílik lehetőség a mindennapi komplex tevékenységekben, a csoportszobában és az udvari játék során is.
- A vizuális kommunikációt fontosnak tartjuk és igyekszünk felhasználni a verbális angol nyelvi kommunikáció elsajátítására is. A vizuális kultúra alkalmazása a nyelvtanításban azt flexibilissé teszi, és rendkívül nagy szókinccs feldolgozását teszi lehetővé.
- A vizuális kifejezési forma tervezett témáját az évszakok és az ünnepek befolyásolják, valamint a spontán adódó lehetőségeket is kihasználjuk.
- A csoportszobában viszonylag nyugodt "kuckókat" alakítunk ki, ahol a gyermekek a különböző eszközöket önállóan elővehetik és használhatják.
- Programunkban a gyermekek manuális tevékenységei komplex formában jelennek meg a zenével, dallal, mesével, verssel, mondókával a környező világ megismerésével.
- A vizuális tevékenységekben (pl. rajzolás, festés, gyurmázás barkácsolás, tépés, szövés, fonás, vágás, ragasztás stb.) olyan játékos tevékenység, melyben nem a produktum, hanem a tevékenység öröme a cél.
- A vizuális nevelés a kreativitás megnyilvánulásának egyik fontos eszköze.

- Az óvoda épületét és a csoportszobákat gyermekek által készített rajzzal, plasztikai alkotással díszítjük. (pl. OVI- Galéria)
- Fontos, hogy a csoportszobák környezetükkel hozzájáruljanak a gyermekek esztétikai ízlésformálásához, ezért a díszítésükben természetes anyagokat használunk fel, melyek követik az évszakok és az ünnepek hangulati változásait.
- Az óvodapedagógusok feladata változatos kifejezési technikák alapelemeivel és eljárásaival való megismertetése és a feltételek megteremtése, képességeinek legteljesebb kibontakoztatása.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A képalkotásban egyéni módon jelenítik meg az élményeiket, fantáziájukat
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, színek variálása.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak
- Plasztikai munkáik egyéni, részletezőek
- A téralkotásban, építésben közösen vesznek részt
- Rácsodálkoznak a szép látványára, szeretnek gyönyörködni benne
- Az alkotásokról beszélni tudnak
- Önálló és csoportosan készítenek ajándékokat, kellékeket, játékokat stb....

ÉNEKES JÁTÉKOK, ÉNEK, ZENEHALLGATÁS

A zenei nevelés célja a közös együttjátás a közös éneklés örömeinek megszerettetése és megéreztetése, ezáltal fejlődik a gyermekek zenei ízlése esztétikai fogékonysága.

- A zenei nevelésre a nap bármely során lehetőség nyílik a különféle tevékenységekhez kapcsolva, a csoportszobában és az udvaron egyaránt.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
- A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon társul a zenei képességek fejlesztése, zenei ritmusérzék / metrum, ütem, ritmus, tempóérzék / zenei hallás / tiszta éneklés, dinamikai és hangszín érzék / zenei emlékező és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék.
- A csoportszobák polcain játékként helyezük el a különféle ritmus hangszereket, hogy a gyermekek a nap bármely szakában kezdeményezhessék a ritmussal kísért éneklést. (természetes anyagokból készített ritmushangszerek)
- A zenehallgatásnál mind az élőzene mind a művészi értékkel bíró gépzene is helyet kap.
- Programunkban az óvodapedagógusok a gyermekekkel közösen variálják az énekes játékok mozgás-anyagát olyan egyszerű tánclépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával a gyermekek követni tudnak. (táncház)
- A gyermekek minél tisztább éneklését az óvodapedagógusok mindennapi énekelgetésükkel segítik elő.
- Az énekre, énekes játékokra, zenehallgatásra minden nap a komplex tevékenységekben nyílik lehetőség.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat
- A gyermekek gátlások nélkül, örömmel szeretnek énekelni
- Élvezik a zenehallgatást
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat
- Tudnak, ritmus, mozgást utánozni és rögtönözni
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dallamok ritmusát

KÖRNYEZETÜNK TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A programunk célja a szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melynek során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyt alakítanak ki a természeti, emberi és tárgyi világ értékeivel. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alakú, nagyságbéli, tér-és síkbeli szemléletének alakítása. Környezeti nevelésünk célja a környezethez kapcsolódó értékek megismerése mellett a globális és helyi környezeti problémákra való figyelemfelhívás is.

- Olyan környezettudatos szokás- és értékrendszer kialakítására törekszünk, amelyek alapvetően meghatározzák és befolyásolják a leendő felnőtt gondolkodás-és életmódját. (pl. Újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés, energia takarékoság, természeti értékein megóvása)
- Környezeti nevelésünknek is két tartópillére a játék és a tapasztalás, kísérletezés
- Környezetvédelmi játszóházaink a legfontosabb környezeti problémák köré épülnek.
- Kirándulásaink (pl. Normafa, Vadaspark) segítik környezetünk szűkebb és tágabb megismerést.
- A közlekedésről saját tapasztalataik útján szereznek a gyermekek ismereteket (pl. utazás tömegközlekedési eszközökkel: autóbusz, villamos, metró).
- A gyalogos közlekedésről a szűkebb és tágabb környezetben tett séták alkalmával van módjuk ismereteket szerezni.
- A városunk adta intézményi lehetőségek programba épülő kihasználása (pl. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Természettudományi Múzeum, Budapesti Bábszínház)
- Az óvodánk közelében található gyógyszertár, piac, posta stb. látogatása, melynek során az emberek mindennapi munkáját ismerhetik meg a gyermekek.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek tudják lakcímüket, szülei nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét
- Tudják születési helyüket és idejüket
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, felismerik a napszakokat
- A gyermekek ismerik a szűkebb környezetük értékeit, műalkotásokat
- Ismernek több a háziállatot, vadállatot, madarat, bogarat
- Ismernek néhány környezetükben előforduló növényt és azok gondozását
- Ismerik a közlekedési eszközöket. Gyakorlatot szereztek az elemi közlekedési szabályok betartásában
- Tudnak legalább 10-ig számolni, össze tudják a tárgyakat hasonlítani mennyiség, nagyság, szín és forma szerint
- Ismerik a jobbra-balra irányokat értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, mellé, közé stb..)
- Ismerik a környezet megóvásának legfontosabb szabályait (pl. elzárják a vízcsapot, hogy feleslegesen ne folyjék a víz, ismerik a szelektív hulladékgyűjtés szabályait, ismerik, hogy szemétből is lehet valamit készíteni stb..)

MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Pedagógiai programunkban a tevékenység célja, a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, képességek, tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait.

- A munka jellegű tevékenységeket az élet velejárájának, tapasztalatszerzésnek és a környezetük megismerésének tekintjük.
- Olyan munkavégzéshez szükséges képességek alakítására adunk lehetőséget, mint rendszeresség köteleesség illetve feladattudat, kitartás, stb.
- A „meg tudom csinálni!” érzése önbizalmát növeli, pozitív énképét erősíti, reális önismeretét alakítja gyermekeinknek.
- A játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű játékos tevékenységek, elsősorban a gyermekek saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálást és az élethelyzetekben való közös együttműködést, a folyamatos megbízások rendszerét jelentik.

Örömforrásként sikerélményhez juttatja a gyermekeket, egyre önállóbbak, magabiztosabbak lesznek.

- Minden munka jellegű tevékenységnél fontos, hogy a közösen végzett munka igazi élményt nyújtson.
- Az óvodapedagógus értékelése legyen buzdító, mindig megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.
- Nagyon fontos a jó szervezés, hogy a gyermekek egyéni képességeikhez igazodó munkamegosztásban vehessenek részt a közös munkában, melyben az óvodapedagógus is közreműködik.

A munkafajták helyszínei:	A munkafajták lehetőségei
Épületen belül:	pl. terítés, rendrakás az étkezőben, játékok helyrerakása a csoportszobában, csoportszoba díszítése, sepregetés, teremrendezés: szükség esetén székek, asztalok, szőnyegek átrendezésében való segítségnyújtás ágynemű összehajtogatása délutáni pihenő után rendrakás a mosdóban, törölközők, poharak helyre tétele rendrakás az öltözőben, cipők helyre tétele, ruhák fogasra akasztása
Épületen kívül:	pl. virágöntözés, ültetés, sepregetés, száraz falevelek összehordása, szabadtéri játékeszközök helyére hordása, lenyírt fű összeszedésében való segítség.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

- A gyermekek szeretnek a közösségben dolgozni
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
- Munkavégzésükben az önállóságra törekszenek
- Szíves vállnak egyéni megbízatásokat
- Szívesen vesznek részt a növény vagy állatgondozásban

TANULÁS

Az óvodai nevelési gyakorlatunkban a tanulás folyamatos, melynek színtere a komplex játékos tevékenység.

- Programunk felfogása szerint az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Óvodapedagógusaink a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Pedagógiai programunk felfogásmódja, hogy a tanulást folyamatosan utánzásos, spontán és részben irányított ismeretszerzésként értelmezi. Ez az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, séták alkalmával, az óvodapedagógusok által kezdeményezett játékos komplex tevékenységekben valósul meg.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő részvétele, aktivitása, közvetlen tapasztalatszerzése az egyes tevékenységekben.
- A tanulás lehetséges formái programunkban játékba ágyazott komplex tevékenységekben valósulnak meg.

MÓDJAI

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógusok a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítik a gyermekek személyiségének teljes kibontakozását!

17.DIFFERENCIÁLÁS, INKLÚZIÓ, INTEGRÁCIÓ,

A DIFFERENCIÁLÁS

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy azérés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen vannak jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek. Óvodapedagógusaink tudják, hogy a kisgyermek tulajdonságainak, képességeinek változásai egyfajta diszharmoniót eredményeznek, amely csak látszatra nem harmonikus.

INKLÚZIÓ

Nevelésünkben az inklúzió azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

INTEGRÁCIÓ

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai háttérét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

Akkor eredményes a programunk, ha a gyermekek saját kereteiken, szokásaikon belül és azokkal együtt képesek fejlődni, egy nevelési szintéren belül, ahol többen (sokan) nevelődnek együtt.

Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége.

Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptervékenységnek. Az óvodai játék szabad, de nem szabados! Véleményünk szerint a gyermek játékát a spontaneitás, az öröm, az előkészítés jellemzi, ami nem más, mint egyfajta tanulás. Minden gyermek játszik, noha nem játszik minden gyerek egyformán. Éppen ezért a gyermek játékát folyamatosan megfigyeljük, és ez által ismerjük meg a

gyermek személyiségét, kapcsolatait, társas magatartását, elmélyültségi fokát, verbális képességeit, gondolkodását, ismereteit, mozgását. Programunkban a játék megfigyelése elősegíti a differenciált tervezést, a konkrét célok, feladatok, módszerek, eszközök, időkeretek, munkaformák meghatározását.

A pedagógus feladata a dajkák felkészítése és bevonása a kisgyermek nevelésébe. Óvodapedagógusaink érzelmileg azonosulnak az integrációval, elfogadják és természetesnek tartják. Fontosnak tartjuk, hogy megértsük a gyermek adott állapotának lényegét, és a fejlesztéséhez vezető utat. Az óvodapedagógusok feladata gyerekközösség és az érintett kisgyermek kapcsolatában az együttélés alakítása a mindennapi élet megszervezése és irányítása.

18.A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁCIÓJA

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe.

Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás a

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

esetében.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető.
- gyermek meglévő képességeiből indulunk ki

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel.

A gyerekek képességstruktúrájuk bizonyos területén, egy bizonyos szinten állnak, de lehet, hogy egy másik területen már más szintű fejlettséget mutatnak. A szintek belső tartalmát állandónak tekintjük, de a szintek és a gyerekek egymáshoz rendelését nem.

Nevelési programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik:

- A tevékenységorientált fejlesztés, gazdagító programok által (pl. zene-ovi, néptánc, vizuális nevelés, néphagyomány-ápolás)
- A gyermekek spontaneitásából kiinduló fejlesztés.
- A feladatorientált fejlesztés során az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (pszichológus, logopédus) útmutatásait.
- Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség minél több szféráját próbálja bevonni a fejlesztésbe, oly módon, hogy a feladatot és a személyes élményt egy szituációba integrálja.

19.A MIGRÁCIÓS POPULÁCIÓ INTEGRÁCIÓJA

A nemzetközi vándorlások (migráció) hazánkra gyakorolt hatásait tekintve figyelembe vesszük, hogy az óvodai nevelésben olyan gyerekek is részt vehetnek, akiknek családjai Magyarországra települtek át, vagy szülei huzamosabb ideig vállalnak itt munkát.

Óvodai nevelési programunkban olyan kompetenciák fejlesztése is a cél, mint a kognitív, az eszköz jellegű (kommunikációs képességek fejlesztése) és a szociális kompetenciák (kötődés, érdekérvényesítés, társadalmi szerepekre való felkészítés) fejlesztése.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Feladatunk: A külföldi állampolgár, nem magyar ajkú gyerekek együttes gondozása, nevelése, fejlesztése a magyar állampolgárságú, magyar anyanyelvű gyerekekkel.

Kapcsolattartás a szülőkkel az inkluzív pedagógia jegyében

- A család a szocializáció első színtere.
- Erősítsük családi nevelést.
- A szülők gyermekük iránti felelősségérzetének kialakítására, megtartására törekszünk.
- Személyes kapcsolat alakítunk ki a szülőkkel.
- A családok szociális különbségeiből adódó hátrányok kompenzálására törekszünk.
- A szülőket szakszerűen segítjük a gyermeknevelésben.
- A gyermeknevelés szakmai támaszrendszerének kiépítésére törekszünk.

20.AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A DAJKA EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Az óvodában a nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzátartozik. Célunk az óvónői és a dajkai munkakör összehangolása a pedagógiai munka hatékonysága érdekében és a dajkák nevelőpartneri rangra emelése.

Programunkban konkrétan körülhatároljuk azokat a feladatokat, amelyeknél számíthatunk, a segítségükre egyértelművé tesszük a számukra, hogy mely pedagógiai kérdésekben van véleményezési, mely pedagógiai kérdésekben van döntési jogkörük.

A DAJKA KOMPETENS SZEREPKÖRI FELADATAI

- Az óvoda óvó-védő funkciójának teljesítése.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- Az óvónő útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket.
- Segítse a gyermekek tevékenységét, támogassa az önállóságukat.
- Válgják igényükké a rendszeres, folyamatos továbbképzésen való részvétel.
- A továbbképzéseik anyagát alapvető mentálhigiénés ismeretekkel, önismereti, személyiségfejlesztő elemekkel bővítjük.

21.A PROGRAM TERVEZÉSE

A programunkhoz kapcsolódó szakmai dokumentumok:

1. A vezető éves pedagógiai munkaterve, mely összefűzi az egyes csoportok éves pedagógiai munkáját.

2. Az óvodai program éves tervezése, az óvodapedagógusok által vezetett hivatalos csoportnaplóban történik.
3. Tervezés 1 évre: tevékenységek tartalmához szükséges anyagot tartalmazza.
4. Tervezés 3 hónapra: játék, munka, közösségi élet.
5. Tervezés 10 napos ciklusokban: Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.
6. Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvoda gyermekek fejlődésének folyamatosan nyomon követése, az egyéni „személyiség lapok” vezetése. Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét. Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Feljegyezzük a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat és félévente fejlesztési tervet készítünk.
7. Óvodai nevelési programot vegyes életkor szerint szervezett óvodai csoportokban valósítjuk meg.
8. Az 5.-6-7. életévüket betöltött gyermekek esetében DIFER mérést végzünk

A csoportnapló tartalma

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza

- a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- f) nevelési éven belüli időszakonként
 - fa) a nevelési feladatokat,
 - fb) a szervezési feladatokat,
 - fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,
 - fd) a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban:
 - vers és mese,
 - ének, zene, énekes játék,
 - rajzolás, mintázás, kézimunka,
 - mozgás,
 - a külső világ megismerése,
 - fe) az értékeléseket,
- g) a hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását,
- h) a gyermekek egyéni lapjait

22.A KÖRNYEZETI NEVELÉS ELVEI

1. Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik.
2. A helyi pedagógiai programunk a környezeti nevelést kiemelten „kezeli”, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket tartalmaz a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel.

3. A nevelési célok és feladatok megfogalmazásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, hulladék kezelése és felhasználása, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme stb.).
4. Az óvodai nevelőmunkánk tervezésében és a megvalósítás gyakorlatában megtalálhatók a környezeti nevelés elvei, tartalmi jellemzői.
5. A nevelőmunka hatékonysága érdekében a nevelési eljárások során a mit, mivel, mikor, hogyan és kivel kérdésekre épített fejlődést elősegítő tevékenységek kerülnek megvalósításra (pl. az igényeknek megfelelően megvalósul a képességek fejlesztése, eszközhasználat megtanulása, ismeretszerzés és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások stb.)
6. A gyerekek nevelése az egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján a cselekvő, felfedező tevékenységszervezés módszerével zajlik.
7. Az óvodapedagógus alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósítását (játék, szenzitív módszerek, életközösségek terepi tapasztaltatása, felfedezés, élménypedagógia, projekt módszer alkalmazása, kooperatív tanulás, erdei óvoda stb.)
8. Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, a családdal való közvetlen kapcsolatban zajlik.
9. Óvodánk kapcsolódik a települési, a tágabb környezeti színterek zöld jeles napi hagyományaihoz. (természet-ünnepek, egészségi jeles napok, madar-fák napja, a víz világnapja).
10. Az óvodánk dolgozói szem előtt tartják a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és ez a mindennapi munkájukban is megnyilvánul. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, megalapozására. (Kapcsold le a villanyt! Zárd el a csapot! ne folyasd a vizet feleslegesen!)
11. Az óvodaépületünk helyiségeinek berendezése tükrözi a környezetbarát szemléletmódot, Az óvoda berendezését az egyszerűség, a takarékoság a praktikuság jellemzi, helyi sajátosságok figyelembevételével a természetes anyagok felhasználása érvényesül.
12. A gyerekek által használt eszközöket vásárlásánál is prioritás a környezetbarát eszközök, játékok beszerzése.
13. Minden csoportszobának egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természetsarokban a természet által adott „kincsekkel”. A gyermekek a munka tevékenységen belül növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el, az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
14. Az óvodánk udvara mentes az allergiát, a mérgezést és sérülést okozó növényektől.
15. Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek játékának. Udvari árnyékolók és ivókút illetve a folyamatos vízvívási lehetőség biztosított. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelő hely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.
16. Az energiatakarékosság szem előtt tartása érvényesül a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül energiatakarékos izzók vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. WC öblítők, hideg-meleg kevert csapvíz rendelkezésre áll.
17. A levegő illatosítására gyógynövényeket használunk. (nem használunk hajtógázos légillatosítókat).

18. A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újrafelhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.
19. Az óvoda működése során rontott (használt) papírok külön tárolóba kerülnek, a papír beszerzésekor az újra papír vásárlására törekszünk.

23. AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ELVEI

Óvodánkban a mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- 1) az egészséges táplálkozásra,
- 2) a mindennapos testnevelésre, testmozgásra,
- 3) a testi és lelki egészség fejlesztésére
- 4) a bántalmazás és a bármilyen erőszak megelőzésére,
- 5) a baleset-megelőzésre és elsősegélynyújtásra,
- 6) a személyi higiéniére terjed ki.

Célunk a gyermekek testi és lelki egészségének erősítése, komfortérzésének megteremtése.

Az egészségmegőrzésre és a betegségek megelőzésre nagy gondot fordítunk a szülők, a családok aktív bevonásával szervezett programok keretében is. (pl. családi egészségnap, felvilágosító előadás stb). Az életmód kialakulásában meghatározó a család szerepe. Valljuk, hogy az egészséges életmódot az óvodáskorú gyermek a környezetétől sajátítja el, tapasztalatok, tevékenységek gyakorlása, ismeretszerzés során.

Óvodánkban a helyes szokásrendszer kialakításával, erősítésével és az alkalmazotti közösségünk modellszerepével, viselkedésével pozitív hatást kívánjuk gyakorolni a gyermekekre.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és környezetük tisztasága és esztétikuma iránti igényük fejlesztése
- Higiénikus szokások, szabályok megerősítése, kialakítása, az egész nap folyamán történik, ahol az önállóságra való ösztönzés és a pozitív megerősítés módszerét alkalmazzuk.
- Tisztálkodás, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tisztelő tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.
- Megteremtjük, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen a gyermek, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, kompetenciájához, fejlődési üteméhez.
- A tevékenységekhez nyugodt, sürgetésmentes légkört teremtünk (csoportszobákban udvaron és más helyiségekben) ügyelve a hőmérsékletre, a szellőztetésre, fényviszonyokra, páratartalomra, zajtartalomra.
- Az étkezési kultúra alakítása- és erősítésekor a gyermekközösség mintaadó erejére is építünk.
- A korszerű táplálkozásra a közétkeztetésben is törekszünk, ami kiegészül a rendszeres zöldség és gyümölcsnapokon való, nyers formában történő zöldség és gyümölcsfogyasztással is.
- A tisztított víz fogyasztására egész nap folyamán lehetőséget teremtünk, ösztönözzük a gyermekeket az elegendő mennyiségű vízfogyasztásra.
- A sószoza adta lehetőségeket a gyermekek az óvodai tevékenységeinek szervezésekor maximálisan kihasználjuk és a délutáni időszakban a szülők-gyermekek számára is biztosítjuk.
- A pihenés feltételeinek megteremtése az egyéni és közösségi érdekek összehangolásával történik, figyelembe véve a gyermekek életkorából fejlettségéből adódó különbségeket.
- Délutáni pihenést segíti a rövid mese- vagy a halk zene vagy altatódal, énekhallgatás.

- A zavartalan pihenés érdekében biztosítjuk a megfelelő méretű ágyakat, takarókat, és az „otthont jelentő”, és balesetveszélyt nem rejtő „játékalvókák” használatát.
- A szabad levegőn való tartózkodás fontos eleme a napirendünknek.
- A túlzott UV-sugárzásra, a légszennyezettség veszélyeire figyelve tartózkodunk a szabadlevegőn.
- Fontosnak tekintjük, hogy a gyermek cipője megfelelő minőségű, állagú és biztonságos legyen.
- A mindennapi mozgásnál a mezítláb való mozgást alkalmazzuk, amennyiben a terem vagy a terep erre lehetőséget biztosít.
- A mindennapos spontán és szervezett mozgás kiemelt szerepet kap a nevelési rendszerünkben.
- Rendszeres orvosi ellátás szervezése, szűrővizsgálatok
- Rendszeres egészségügyi szűrés: tartás, hallás, látás, fogászat, belgyógyászat.
- Pozitív viszonyulások kiépítése az orvossal, a gyógyító eljárással kapcsolatban
- Prevenció és korrekció szükségességének felmérése.

Óvodánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse az óvodásgyermek kiegyensúlyozott pszichés fejlődését, támogassa a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

24.A NEVELŐ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Az eszközök megnevezése	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
<ul style="list-style-type: none"> ▪ mozgásos játékok, ▪ szerepjátékok, ▪ építő-konstruáló játékok ▪ szabályjátékok ▪ dramatizálás ▪ bábozás ▪ barkácsolás eszközei 	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ▪ mozgáskultúrát ▪ mozgásfejlődést segítő eszközök 	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai, tornaszobai és udvari eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ének, zenei eszközök, hangszerek ▪ énekes játékok eszközei 	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ▪ anyanyelvi fejlesztő eszközök ▪ kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei 	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
<ul style="list-style-type: none"> ▪ értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és ▪ kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, társasjátékok 	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök

▪ ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka) anyagok, eszközök	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
▪ természeti- emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai eszközök
▪ munka jellegű tevékenységek eszközei	a gyermekcsoportba járó gyermekek létszámának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök

25.FELHASZNÁLT IRODALOM

Az óvodai nevelés Alapprogramja	137/1996 (VIII.28.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
Óvodai Nevelés Programja	Budapest OPI 1989
Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel	Szolnok 1997
Nagy Jenőné: Óvodatükör	Szolnok 2001
Mérei Ferenc - Binét Ágnes: Gyermeklélektan	Bp. Gondolat 1975
Dr. Kovács György- Dr. Bakosi Éva: Játék az óvodában	Debrecen 1995

26.A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ KÖTELEZŐ SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény	
Zilahi Józsefné: Mese, vers az óvodában	Eötvös József Kk. 2001
Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában	Zeneműkiadó 1982
Forrai Katalin: Ének az óvodában	Editio Musica 1993
DIFER Programcsomag – Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer 4-8 évesek számára	Mozaik Kiadó 2004.

27.A PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ AJÁNLOTT SZAKIRODALOM JEGYZÉKE

Mészáros Vincéné: Óvodai bábjátékok	Tankönyvkiadó 1982
Dr. Dankó Ervinné: Irodalmi nevelés az óvodában	Okker 2003
Kósáné Ormai Vera: A mi óvodánk	Okker2001
Antal Judit: Mentálhigiéné az óvodában	Barbori BT. 2008
Gabnai Katalin: Drámajátékok	Helikon 2005
N.Kollár Katalin - Szabó Éva: Pszichológia Pedagógusoknak	Osiris Kiadó 2004
Michael Cole - Sheila R. Cole Fejlődéslelektan	Osiris 2006
Atkinson - Hilgard: Pszichológia	Osiris 2006
Dr. Balázsne Szűcs Judit A gyermekközpontú vizuális nevelés	SZORT Bt. 2005
Montágh Imre: Tiszta beszéd	Holnap Kiadó Kft. 2006
Tóth Erika Katalin: Szó-beszéd Beszédjavító mondókák	Móra könyvkiadó 2011
Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban	Okker 1999
Zsámboki Károlyné-Horváthné Sziglietti Adél: Matematika kézzel, fejjel, szívvel	Okker 2008
Farmosi István: Mozgásfejlődés	Dialóg Campus 2002
Pappné Gazdag Zsuzsanna: Újabb utánczó gyakorlatok - Tartásjavító, izomerősítő és nyújtó, valamint mozgásügyességet fejlesztő gyakorlatok	Flaccus Kiadó 2005
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A babzsák	Flaccus Kiadó 2008
Pappné Gazdag Zsuzsanna: A karika	Flaccus Kiadó 2007
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Sokmozgásos testnevelési játékok - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2001
Gergely Ildikó: Mit? Miért? Hogyan? - Kondicionális képességek fejlesztése és mérése - Módszertani füzet óvodapedagógusoknak	Redact 2000 Bt: 2004
Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata	Az Egészségesebb Óvodák Nemzeti Hálózata, Budapest 2003
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt van az ősz, elmúlt a nyár, kelepel a gólyamadár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Esik a hó, fúj a szél, varjú károg, itt a tél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Itt a tavasz, fut a tél, kis méhecske döngicsél (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2010
Lukács Józsefné - Ferencz Éva: Mosolyog a napsugár, madár dalol, itt a nyár (Óvodai játékos csoportos fejlesztések ötlettára	Flaccus 2011
Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr., Labanc Györgyi: Környezetkultúra az óvodában	Magyar Szakképzési Társaság, Budapest 2005

Természetismeret az óvodapedagógus szak hallgatóinak	ELTE Tanító. és Óvóképző Főiskolai Kar jegyzete Budapest 2006
Környezeti nevelés az erdőben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2006
Komposztálás az iskolakertben	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2000
Franz Lohri és Astrid Schwyter: Találkozzunk az erdőben! Erdőpedagógia	Öko-Fórum Alapítvány Budapest, 2004
Porkolábné Dr. Balogh Katalin, Dr. Balázsne Szűcs Judit, Szatné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program – kudarc nélkül az iskolában	Trefort Kiadó Bp. 2004.
Dr. Szivák Judit:Minőség az óvodában	OKKER Kiadó 2001
Dr. Dorothy Eion Kreatív gyermek	Alexandra 2002

28.ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A helyi óvodai program érvényességi ideje:

A nevelőtestület 2015. augusztus 31- én kelt határozata alapján

HATÁROZATLAN IDŐRE SZÓL.

A helyi óvodai program módosításának lehetséges indokai:

1. Az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik.
2. A program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását.
3. A mindenkori törvényi előírások megváltozása.

Előírás a programmódosítás kezdeményezésére:

- A nevelőtestület 50 %+1 fő írásbeli előterjesztést tesz az óvoda vezetőségének
- A nevelőtestület határozatba foglalja a programban végrehajtott módosításokat.

29.LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Katica Óvoda nevelőtestülete: 100 %-os arányban, a 2015 augusztus 31. kelt nevelőtestületi határozata alapján, a Katica Óvoda pedagógiai programját elfogadta.

Kelt: Budapest, 2015. augusztus 31.

PH.

A Katica Óvoda pedagógiai programját jóváhagyta az intézmény vezetője, Mike Árpádné

Kelt: Budapest , 2015 augusztus 31.

PH

A Katica Óvoda pedagógiai programjával a fenntartó, a Hétpettyes Katica Óvodai Alapítvány egyetért.

Kelt: Budapest, 2015. augusztus 31.

PH

A Katica Óvoda irattárában található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és véleményezték a Katica Óvoda pedagógiai programját.